

29/4/39

ΚΟΜΟΤΙΝΗ, Ἀπρίλιος. — Εἰς προηγουμένην ἐπιστολήν μου ἔγραφα ὅτι καποῖος δρόμος πρόκειται νὰ διανοιγῇ καὶ κυβελισσοσθῇ εἰς τὴν Κομοτινὴν, ὁ ὁποῖος διέρχεται ἀπὸ τὸν «Συνουκισμὸν τῶν Κρητῶν». Συνοικισμὸς Κρητῶν εἰς τὴν Κομοτινὴν!

Καὶ γιὰτὶ, παρακαλοῦμαι, ὄχι; Πολλὲς φορὲς μοῦ ἐδόθη εὐκαιρία εἰς τὰς ἀνά τὴν Ἑλλάδα περιπλανήσεις μου νὰ θαυμάσω τὸ «σύρε καὶ ἔλα» καὶ τὸ ἀπίστευτον ἀνακάτωμα τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ λαοῦ, ποῦ λέγεται Ἑλληνικός.

Ἀπὸ ὅσα ξέρω καὶ ἀπὸ ὅσα ἄκουσα, σὲ κανένα ἄλλο ἔθνος δὲν παρατηρεῖται τὸ κοσμίσιμα αὐτὸ παντοδαπῶν Ἑλλήνων καὶ τὸ ὁμαῖον πάντοτε, ἀλλὰ ἀπὸ διάφορα φύλα ἑλληνικά, ἔθνικὸν μωσαϊκόν, ποῦ παρατηρεῖ κανεὶς εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Εἰς τὴν Κομοτινὴν, π. χ. εἰς τὰ παλαιὰ τὰ χρόνια, ἐπὶ Τουρκοκρατίας, τὴν κοινωνικὴν καὶ ἐμπορικὴν σπονδυλικὴν στήλην τῆς πόλεως ἀπετέλει μὲ μερικὸς Ὀθῶκας καὶ μὴ λογιὰ παροικία... Ἡπειρωτῶν.

Καὶ ἀπογόνους Κεφαλλήνων εὐρίσκει κανεὶς ἐδῶ, ἐλθόντας καὶ εὐδοκίμησαντας ἐπὶ Τουρκοκρατίας, τῶν ὁποίων οἱ ἀπόγονοι δὲν γνωρίζουν τὴν πατρογονικὴν πατρίδα των, ἢ καὶ ἐρωτῶμενοι λένε ὅτι εἶνε... Κεφαλλήνες.

Σήμερον, βεβαίως, μὲ τοὺς πρόσφυγας κ.λ.π. τὸ ἔθνικόν αὐτὸ μωσαϊκὸν ἐποικίλθη μὲ ὅλα τὰ χρώματα ὅλων τῶν κλάδων τῆς φυλῆς μας.

Ἀλλὰ σήμερον, ἢ στὰ χρόνια τῆς Τουρκίας μόνον, γινότανε αὐτό;

Ἡ ἱστορία, μὲ μυριάδας παραδειγμάτων, ἀποδεικνύει ὅτι κανένας Ἑλλήν, ἀλλὰ καὶ κανένας... Ὀθῶς δὲν ἔμεινε ἡσυχος ποτὲ εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του.

Οἱ Ἕλληνες ἦσαν πάντοτε τῆς τύχης οἱ ὀνειροπόλοι καὶ τοῦ ἀγνώστου οἱ ἀκάματοι ἀναζητηταί.

Κανένα Ἑλληνα δὲν τὸν χωροῦν τὰ ὅρια τοῦ μικροῦ χωριοῦ του. Εἶνε τοῦ ἀπείρου οἱ κυνηγοί, τοῦ καλλιτέμου μέλλοντός του, οἱ πλάνητες ἱππῶται.

Τοὺς ἐθαύμασεν ὁ Κίτσανεο δταν τοὺς εὐρήκεν ἐγκατεστημένους μὲ

σα εἰς τὰς φλόγας τῶν ἐρημῶν τοῦ Σουδάν, τοὺς ἐθαύμασε, δὲν ἐνθυμαίμαι ποῖος, δταν τοὺς συνήντησεν ἱππεύοντας τοὺς πάγους καὶ μικροεμπορευομένους εἰς τὴν Σιβηρίαν, δταν ἐγένετο ὁ πόλεμος τῶν Ρώσων καὶ τῶν Ἰαπώνων.

Ἐμπρός, λοιπὸν, εἰς τὰς διακοσμίους ταύτας πτήσεις τῆς θαυματουργοῦ καὶ ἀξιοθαυμάστου αὐτῆς φυλῆς τί εἶνε ἡ ἐγκατάστασις Κρητῶν καὶ Ἡπειρωτῶν εἰς τὴν Κομοτινὴν καὶ ἡ ἐμφάνισις τῶν Ὀθῶκων εἰς... Νάξον.

Τὶ διαβολικῶς ἀνηνέχον τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων. Καὶ ὅποια καὶ ὅποια ἢ φυλετικὴ συνείδησις καὶ διασταύρωσις!...

Δὲν φαντάζομαι ἀλλὰ φυλὴ νὰ ἔχῃ γένη τόσο πολὺ ἀξιεπέρδετα καὶ... κοινά...

Κατόπιν ὅλων τούτων καὶ τόσων ἔλκων, γιὰτὶ νὰ ἐκπλησώμεθα ὅτι πὶ Τουρκίας προτίστατο παροικία Ἡπειρωτῶν εἰς τὴν Κομοτινὴν καὶ ἢ ὑπάρχει σήμερον ἐκεῖ, ἐκτὸς τῶν ὅλων, καὶ συνοικισμὸς Κρητῶν!...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Ὡστε ὁ Μπουκλουτζᾶς, τὸ θηρίον καὶ τὸ...πασατέμπο τῆς Κομοτινῆς, σκέπτεται νά... ἐγκατεστήσῃ τὴν πατρίδα του, ποῦ τόσο τὴν ἐγέμισε μὲ τ' ὄνομά του, μὲ τὰ κρουστικά του καὶ μὲ τις ἀποφορὰς του.

Μελετᾷται τὸ ζήτημα τῆς διευρετήσεως τῆς κώτης του, ἡ ὁποία καταλαμβάνει τὰ κεντρικώτερα σημεῖα τῆς πόλεως.

—Θὰ τοῦ ἀνοίξουν ἄλλον δρόμον νὰ περνᾷ ἐξω πιά τῆς πόλεως καὶ νὰ χύνεται εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἔτσι ὁ Μπουκλουτζᾶς ἀπὸ ἀστός, γίνεται ἀγρότης, ἀρουραίος!

Ἡ ἐκτροπὴ τοῦ αὐτοῦ θὰ γίνῃ καὶ τῇ συνδρομῇ τοῦ Δήμου, διότι, καθὼς λέγει ἡ Γενικὴ Διοίκησις:

—Ὁ Δήμος θὰ ὠφελήθῃ ἐκ τῆς ἐκποιήσεως τῶν οἰκοπέδων, τὰ ὁποῖα θὰ σχηματισθοῦν μετὰ τὴν διάνοξιν τῆς λεωφόρου, ἡ ὁποία θὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν σημερινὴν κώτην του, κάτω ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ κατασκευασθῇ ἡ κεντρικὴ ὑπόνομος κ.τ.λ.

Ὡστε ὁ ροῦς καὶ ἡ περιοχή τοῦ Μπουκλουτζᾶ θὰ μεταβληθ-

θοῦν εἰς οἰκόπεδα.

Καὶ ἐρωτῶμεν:

Τί θὰ γίνῃ ἡ Κομοτινὴ, χωρὶς τὸν Μπουκλουτζᾶν τῆς, μιά πόλις ποῦ στερεῖται ἀνακουφιστήριον, ὑπονόμων καὶ τελείας καὶ πλήρους ὑπηρεσίας καθαριότητος;

Ποῦ θὰ ρίχνῃ τὰ σκουπίδια τῆς;

Ποῦ θὰ χύνῃ τὰ νερά τῆς;

—Ἐπειτα τί θὰ γίνουν τὰ...γεφύρια του, ἐρωτᾷ εὐφυῆς χρονολόγος τῆς τοπικῆς «Ἡρώας», ποῦ ἦταν ἡ διακοσμησις τῆς πόλεως;

Τί θὰ γίνουν καὶ τὰ σκαλοπατιά του, ποῦ ἦσαν... πόλεις ὁλόκληρος;

Ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ νοιώσῃ, ἐρωτᾷ Κομοτινὴ χωρὶς Μπουκλουτζᾶν; Εἶνε σάν νὰ λέμε Θεσσαλονίκη χωρὶς Λευκὸν Πύργον, Ἀθήνα χωρὶς Παρθενῶνα.

Καὶ στίχους ἀκόμα ἐνέπνευσεν ὁ Μπουκλουτζᾶς εἰς τοὺς Κομοτιναίους, τοὺς ὁποίους δὲν ἐνέπνευσαν ἄλλαι ρωμαντικαὶ τῆς πατρίδος των τοποθεσίαι, οὔτε γεγονό-

Εἶθνος 23-5-1939

τα τέτοια, ποῦ γεννοῦνε ποιητάς:

Ἀργοκυλάει ὁ Μπουκλουτζᾶς, τ' ἀφρώδη κύματά του, κ' οἱ κάργιες καθρεφτίζονται στὰ γάργαρα νερά του. Χίλιες ἀλλάσσουνε μορφές, μέσ' στὰ νερά του οἱ σκιές καὶ ἄλλες τόσες ἐσπολᾶ μέσα στὴν πόλι μυρωδιές...

Μπορεῖ ἡ Κομοτινὴ νὰ μὴν ἔχῃ πνευματικὴ κίνησι, ἀλλὰ διὰ τὸν Μπουκλουτζᾶ ἀπέκτησε...

Πῶς, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, νὰ τὸν χάσῃ;

Τί χαρὰ καὶ τί δροσιὰ ἡ φωνὴ τοῦ Τούρκου, ποῦ περνάει κάθε πρῶτῃ, φορτωμένος τενεκέδια παστρικά:

—Ἀριάν! Ἀριάν!...

Εἶνε τὸ ἑλληνικόν, τὸ «ἐθνικόν», τὸ ρουμελιώτικο, τὸ εὐρωπαϊκὸν ξυνόγαλο, τὸ ὁποῖον, πινόμενον παγωμένο, εἶνε τὸ ὠρικότερον καὶ ὑγιεινότερον ρόφημα, διὰ τὸν κουρασμένον ἄνθρωπον.

Τὸ περιφρονημένον εἰς τὴν ὑπόλοιπον Ἑλλάδα ξυνόγαλο, τὸ ὁποῖον ὅμως προσφέρεται εἰς ὅλα τὰ εὐρωπαϊκὰ κέντρα, μέσα σὲ ὠραία δοχεῖα, ὡς ἱστίμιον καὶ ἰσως ἀνώτερον κάθε ἄλλου ροφηματος οἰνοπνευματώδους ἢ γλυκαντικοῦ ἢ καὶ ἀεριούχου.

Ἡ περιφρόνησις αὐτῇ τοῦ Ἑλλήνος πρὸς τὴν μοναδικήν, ἴσως, τροφὴν τῶν προπατόρων του, δημιούργησε καὶ κωμικὰς σκηνὰς εἰς τὴν Κομοτινὴν.

Οἱ χωροφύλακες, μὴ γνωρίζοντες τί ἐστὶ «ξυνόγαλο», καὶ νομίζοντες ὅτι τοῦτο εἶνε γάλα, συνέλαβον ἕνα πρῶτ' ὅλους τοὺς πωλητάς, διότι εὗρον ὅτι τὸ γάλα τοῦτο εἶνε...ἀποθουρωμένο ἐντελῶς σχεδόν!

23-5-1939

